

Μ Της Έλενας Καραβασίλη

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Από το 2011 αναδεικνύει το έργο του οικουμενικού φιλοσόφου Αριστοτέλη

Το Διεπιστημονικό Κέντρο Αριστοτελικών Μελετών προκαλεί το παγκόσμιο ενδιαφέρον

Παγκόσμιο συνέδριο του ΔΙΚΑΜ στα Στάγειρα, υπό την αιγίδα του τότε Προέδρου της Ελληνικής Δημοκρατίας, Προκόπη Παυλόπουλου.

Το Διεπιστημονικό Κέντρο Αριστοτελικών (ΔΙΚΑΜ) μελετών του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης ιδρύθηκε με ομόφωνη απόφαση της Συγκλήτου τον Ιούλιο του 2011 και είναι το μοναδικό παγκοσμίως. Σκοπός του Κέντρου, με ιδρυτριά και πρόεδρό του την ομότιμη καθηγήτρια Φιλοσοφίας της Επιστήμης του ΑΠΘ, Δήμητρα Σφενδόνη-Μέντζου, είναι η διεπιστημονική μελέτη του έργου του Αριστοτέλη και η προβολή του σε διεθνή κλίμακα και σε πεδία που καλύπτουν, όχι μόνον τους παραδοσιακούς κλάδους της Φιλοσοφίας, αλλά και τους βασικούς τομείς των επιστημών. Αυτό αποτελεί και τον καινοτόμο χαρακτήρα του.

Ο σκοπός αυτός, όπως εξηγεί στη «ΜτΚ» η πρόεδρος του Κέντρου, επιτυγχάνεται μέσα από τη διοργάνωση διεθνών επιστημονικών συνεδρίων, πολιτιστικών εκδηλώσεων και διαλέξεων για το ευρύ κοινό,

εκδόσεις επιστημονικών τόμων και πρακτικών συνεδρίων. Κορυφαία εκδήλωση του ΔΙΚΑΜ απετέλεσε η διοργάνωση του Παγκοσμίου Συνεδρίου «Αριστοτέλης 2.400 χρόνια», τον Μάιο του 2016 στο ΑΠΘ, στα αρχαία Στάγειρα και στην αρχαία Μίεζα, με 250 ομιλητές από 40 χώρες, από τις πέντε Ηπείρους.

Όσον αφορά τον τομέα της επιστήμης, η συμβολή του Κέντρου αφορά την εμπέδωση κάθε επιστημονικού τομέα. «Κάθε μελετητής από το δικό του επιστημονικό χώρο προσπαθεί να κατανοήσει αυτά που έχει πει ο Αριστοτέλης λ.χ. για τη βιολογία, τον φυσικό κόσμο και τη δομή της πραγματικότητας, να τα κατανοήσει σε βάθος. Ο Αριστοτέλης έχει εφεύρει την ίδια την έννοια της επιστήμης», εξηγεί η κ. Σφενδόνη-Μέντζου. «Η μελέτη του Αριστοτέλη μας βοηθά να κατανοήσουμε καλύτερα τα δεδομένα των επιστημών σήμερα, σε οποιονδήποτε χώρο. Έχει δώσει τη βασική λογική και τη μέθοδο των επιστημών και μας έχει δώσει έναν τεράστιο πλούτο ερευνών, παρατηρήσεων και ταξινομήσεων που έχει για τη μελέτη του φυσικού κόσμου. Κάθε επιστήμονας, όταν προχωρήσει σε μία φάση ωριμότητας, δεν αρκείται στα πειράματα που κάνει και στα εμπειρικά δεδομένα αλλά θέλει να προχωρήσει σε βάθος για την κατανόηση αυτών των δεδομένων. Προς αυτήν την κατεύθυνση, βοηθάει πάρα πολύ ο Αριστοτέλης», συμπληρώνει.

Η προσφορά στην κοινωνία

Μιλώντας για την προσφορά του ΔΙΚΑΜ στο κοινωνικό σύνολο, η πρόεδρος του τονίζει πως «Σήμερα παγκοσμίως είμαστε αντιμέτωποι με την κλιματική κρίση, τις κοινωνικές ανισότητες, με ζητήματα δικαιοσύνης. Έχει διαχωριστεί πλέον η πολιτική από τον χώρο της ηθικής, σε παγκόσμια κλίμακα, δεν συνεργάζονται αυτοί οι δύο χώροι. Ένα μεγάλο δίδαγμα του Αριστοτέλη είναι ότι δεν μπορείς να έχεις πολιτική χωρίς ηθική και δεν μπορείς να έχεις ηθική χωρίς πολιτική. Αυτό σημαίνει ότι ο μεν πολιτικός πρέπει να καλλιεργεί τις ηθικές αρχές μέσα στη ζωή του και να τις εφαρμόζει, και ο δε πολίτης πρέπει να αισθάνεται μέρος ενός κοινωνικού συνόλου. Όπως λέει ο Αριστοτέλης, ο άνθρωπος δεν μπορεί να ζήσει μόνος του, αν μπορούσε να το καταφέρει αυτό θα ήταν ή θεός ή θηρίο. Έχουμε κάνει μία τεράστια προσπάθεια κοινοποίησης του έργου μας στο κοινό. Στο πλαίσιο αυτό, έχουμε πραγματοποιήσει τρεις κύκλους διαλέξεων με τίτλο «Ο Αριστοτέλης σήμερα», σε συνεργασία με το Μέγαρο Μουσικής Θεσσαλονίκης, όπου συμμετείχαν σπουδαίοι επιστήμονες και φιλόσοφοι διεθνούς κύρους, και ο κόσμος αγάλισε αυτή την πρωτοβουλία μας. Το 2016 με δική μας πρωτοβουλία η UNESCO ανακήρυξε τη χρονιά σε Έτος Αριστοτέλη, παγκοσμίως. Αυτό συνοδεύτηκε από μία ειδική έκδοση γραμματοσήμων από τα ΕΛΤΑ για την επέτειο των 2.400 χρόνων από τη γέννηση του Αριστοτέλη. Στο πλαίσιο της δράσης μας προβάλλουμε παγκοσμίως τη γενέτειρα του Αριστοτέλη, τα αρχαία Στάγειρα και την τόπο όπου δίδαξε τον Μέγα Αλέξανδρο, την αρχαία Μίεζα στη Νάουσα. Ενέργειες που έγιναν και συνεχίζονται να γίνονται με προσωπική αγάπη, ενδιαφέρον κι ελάχιστα χρήματα καθότι δεν

Ομάδα φοιτητών και φοιτητριών από το πανεπιστήμιο του Salento και το Αριστοτελικό Κέντρο με το οποίο συνεργάζεται το ΔΙΚΑΜ, στο άγαλμα του Αριστοτέλη στο ΑΠΘ.

υπάρχει καμία τακτική επιχορήγηση παρά μόνον χορηγία που εμείς βρίσκουμε».

Τεχνητή Νοημοσύνη

«Η μελέτη του αριστοτελικού έργου μπορεί να μας βοηθήσει να επιλύσουμε προβλήματα στον χώρο της ανάπτυξης της τεχνολογίας και ειδικότερα της Τεχνητής Νοημοσύνης (AI)» λέει η κ. Σφενδόνη-Μέντζου και εξηγεί πως υπάρχουν αμέτρητες έρευνες σε παγκόσμιο επίπεδο που αφορούν τη συσχέτιση του Αριστοτέλη με την Τεχνητή Νοημοσύνη. «Για την ώρα βρισκόμαστε στο στάδιο της συζήτησης, ωστόσο, αυτή η μελέτη θα συμβάλει σημαντικά στο να αναπτυχθούν κανόνες στο δίκαιο που να μπορούν να προφυλάξουν το κοινωνικό σύνολο από κακές συνέπειες της χρήσης της Τεχνητής Νοημοσύνης. Προχωρούμε λοιπόν και στον χώρο της επιστήμης του δικαίου, όπου έχουν ήδη ξεκινήσει οι διεργασίες ώστε να δούμε τι νόμους μπορούν να θέσουν τα κράτη και η Ευρωπαϊκή Ένωση για την προστασία μας από τις επιπτώσεις της εφαρμογής της τεχνητής νοημοσύνης. Με τον τρόπο αυτόν έρχεται στο επίκεντρο του παγκοσμίου ενδιαφέροντος ο Αριστοτέλης. Δεν είναι τυχαίο πως σε διαδίκτυα έρευνα, προ δεκαετίας του ΜΠ, με τη συμμετοχή πολιτών από ολόκληρο τον κόσμο ο Αριστοτέλης αναδείχθηκε ως η προσωπικότητα στην ιστορία της ανθρωπότητας, κατά τα τελευταία 4.000 χρόνια, που χαιρεί της μεγαλύτερης εκτίμησης. Ακολουθούσαν ο Πλάτων, ο Ιησούς Χριστός, ο Μέγας Αλέξανδρος, ο Ναπολέων κ.ο.κ.».

Πρώτο μέλημα το ευ ζην

Τα Ηνωμένα Έθνη τον Σεπτέμβριο πραγματοποιήσαν σύνοδο κορυφής με το βλέμμα στο μέλλον. Παγκοσμίως τίθεται ο εφής προβληματισμός: Πώς θα διαμορφώσουμε το μέλλον μας έτσι, ώστε να διαφυλάξουμε τους εαυτούς μας από τις προκλήσεις και τους κινδύνους, με όλα τα γεγονότα που

Κάθε μελετητής από τον δικό του επιστημονικό χώρο προσπαθεί να κατανοήσει αυτά που έχει πει ο Αριστοτέλης λ.χ. για τη Βιολογία, τον φυσικό κόσμο και τη δομή της πραγματικότητας, να τα κατανοήσει σε βάθος

Δήμητρα Σφενδόνη-Μέντζου

Πρόεδρος του Κέντρου, ομότιμη καθηγήτρια Φιλοσοφίας της Επιστήμης του ΑΠΘ

συμβαίνουν γύρω μας από τους πολέμους, μέχρι την οικονομία και την κλιματική αλλαγή. «Μέσα σε αυτό το πλαίσιο τίθεται και το ζητούμενο της ευδαιμονίας των πολιτών, κάτι το οποίο είναι αριστοτελική ιδέα. Το πρώτο μέλημα που πρέπει να έχει ένας πολιτικός είναι το ευ ζην της κοινωνίας. Πέραν της ηθικής καλλιέργειας και της συνένωσής της με την πολιτική, τίθεται και ο παράγοντας της παιδείας. Στοίχιο πολύ σημαντικό που έχει θέσει ο Αριστοτέλης, ότι δηλαδή για να τα πετύχουμε όλα αυτά, χρειάζεται να μεριμνήσουμε για την παιδεία, η οποία είναι έννοια ευρύτερη από την εκπαίδευση. Υπάρχει η εκπαίδευση για την ανάπτυξη δεξιοτήτων ώστε να επιτύχουμε πρακτικά στον τομέα που έχουμε επιλέξει, αλλά λείπουν στοιχεία από την εκπαίδευση και αυτό γιατί η παιδεία είναι μία ολοκληρωμένη έννοια η οποία αναφέρεται και στην καλλιέργεια της ψυχής, του ηθικού χαρακτήρα του ανθρώπου και μόνον αν εννοθούν αυτά μπορούν να οδηγήσουν στην ευδαιμονία του ατόμου και της κοινωνίας. Η βάση για όλες αυτές τις σκέψεις βρίσκεται στον Αριστοτέλη και στον Κομφούτσιο, εξού και η ανάγκη συνεργασίας μεταξύ των πολιτισμών κι ένα δέσιμο μεταξύ Ανατολής και Δύσης και μία αναφορά και σε δύο από τους σημαντικότερους φιλοσόφους των δύο από τους αρχαιότερους πολιτισμούς, ώστε να δημιουργηθεί ένα μοντέλο που θα μπορεί να καθοδηγήσει τον κόσμο, σε ένα καλύτερο μέλλον, με μία παγκόσμια ηθική. Έτσι έρχεται στο προσκήνιο ο Αριστοτέλης και το Διεπιστημονικό Κέντρο Αριστοτελικών Μελετών, μέσω του οποίου συμβάλαμε και εμείς στην τοποθέτησή του σε παγκόσμιο επίπεδο μέσω διεθνών συνεδρίων, συνεργασιών με σημαντικούς Αριστοτελιστές από όλον τον κόσμο, με σπουδαία διεθνή ιδρύματα, όπως το δίκτυο βιώσιμης ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών και το Ίδρυμα Κομφούτσιου της Κίνας», περιγράφει η κ. Σφενδόνη-Μέντζου.

αμφιθέατρικά

Το Κυβερνείο «ζωντανεύει»

Η Σχολή Κοινωνικών και Οικονομικών Επιστημών του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, σε συνεργασία με το Γραφείο Συντονισμού Εθελοντών και Φοιτητικών Δράσεων ΑΠΘ, ξεκίνησε έρευνα για τη συλλογή ιδεών και προτάσεων σχετικά με τις μελλοντικές χρήσεις του εμβληματικού κτιρίου του Κυβερνείου (Παλατάκι). Το Κυβερνείο, που σχεδιάστηκε τη δεκαετία του 1950 και παραμένει αναξιόποιο για χρόνια, βρίσκεται πλέον στο επίκεντρο των προσπαθειών για αναβίωση μέσω της πολιτιστικής του αξιοποίησης. Ύστερα από την πρόσφατη υπογραφή Μνημονίου Συνεργασίας μεταξύ της Εταιρείας Ακινήτων Δημοσίου (ΕΤΑΔ), του Υπερταμείου και της Βουλής των Ελλήνων, εξετάζονται βιώσιμες πολιτιστικές χρήσεις για την επαναλειτουργία του χώρου, με σεβασμό στην ιστορία του. Οι ιδέες αυτές θα πρέπει να κατατεθούν μέχρι και τις 15 Δεκεμβρίου στην πλατφόρμα που λειτουργεί στην ιστοσελίδα της Σχολής, να εστιάζουν στον πολιτισμό και να υποστηρίζουν τη βιωσιμότητα. Οι πιο καινοτόμες προτάσεις θα κατατεθούν στις αρμόδιες αρχές σχεδιασμού.

Ο καθηγητής του τμήματος Οικονομικών Επιστημών του ΑΠΘ, Νίκος Βαρσάκης, υπό την καθοδήγηση του οποίου υλοποιείται η συγκεκριμένη πρωτοβουλία αναφέρει στη «ΜτΚ» πως ήδη έχουν κατατεθεί 25 ιδέες. «Στο πλαίσιο της διαβούλευσης που είναι σε εξέλιξη με φορείς της πόλης και στόχο τη δημόσια χρήση του Κυβερνείου, αποφασίσαμε να συμπεριλάβουμε και τους πολίτες. Ήδη, στον βαθμό που γνωρίζω, προχωρούν οι τεχνικές μελέτες και ταυτόχρονα 'τρέχει' η διαβούλευση. Εμείς θελήσαμε ως ΑΠΘ να συμβάλουμε σε αυτό, με ιδέες κυρίως από νέους ανθρώπους γιατί αυτούς αφορά, τη νέα γενιά».

Η αντανάκλαση της αναπηρίας στην τέχνη

Το Διεθνές Φεστιβάλ «Η αντανάκλαση της αναπηρίας στην τέχνη», ως θεσμός του Πανεπιστημίου Μακεδονίας και ως μονάδα υποστήριξης της κοινωνικής συμπεριληψής μέσω της τέχνης του εργαστηρίου εφαρμογών εκπαιδευτικής και κοινωνικής συμπεριληψής ατόμων με δυσκολίες μάθησης και προσαρμογής, διοργανώνεται φέτος για 6η χρονιά από τις 30 Νοεμβρίου έως τις 7 Δεκεμβρίου 2024, στο Πανεπιστήμιο Μακεδονίας.

Σκοπός του Φεστιβάλ είναι η υποστήριξη και προώθηση της κοινωνικής συμπεριληψής των ατόμων με αναπηρία μέσω της συμμετοχής τους σε πολιτιστικές εκδηλώσεις ως ηθοποιοί, σκηνοθέτες, εθελοντές ή απλώς ως θεατές. Κύριος στόχος του φεστιβάλ είναι η ανάδειξη της τέχνης μέσα από την οπτική της αναπηρίας. Όσον αφορά το Διαγωνιστικό Τμήμα των ταινιών, από τις 756 ταινίες όλων των ειδών που υποβλήθηκαν μέσω film-freeway και με email από όλο τον κόσμο, επιλέχθηκαν 99 ταινίες. Στο καλλιτεχνικό πρόγραμμα του Φεστιβάλ, περιλαμβάνονται μουσικές ταινιών, ελληνικών και ξένων παραγωγών, μουσικές παραστάσεις και πολλές ακόμα καλλιτεχνικές δράσεις. Το φεστιβάλ στις 30 Νοεμβρίου ανοίγει τις πόρτες του με τη Συμπεριληπτική Ομάδα Χορού RoDance και με τον Felix Roepel χορευτή με Σύνδρομο Down, που θα έρθει στην Ελλάδα με την υποστήριξη της Αυστριακής Πρεσβείας στην Αθήνα. Στις 4 Δεκεμβρίου στο Γήπεδο Μπάσκετ του Πανεπιστημίου θα γίνει παρουσίαση Παραολυμπιακών Αθλημάτων σε συνεργασία με την Ελληνική Παραολυμπιακή Επιτροπή, ενώ στις 5 Δεκεμβρίου θα πραγματοποιηθεί συζήτηση με Παραολυμπιονίκες.